

Ακροβατώντας ανάμεσα στο λειτούργημα και το επάγγελμα

Άγγελος Νικολάου
Επίκουρος καθηγητής ΩΡΛ

Οι περισσότεροι γονείς έχουν την αίσθηση ότι ολοκληρώνουν τον ρόλο τους, όταν μεταφέρουν λεκτικά στα παιδιά τους το ιδεατό γι' αυτούς, ανεξάρτητα αν βρίσκεται σε ευθεία αντιδιαστολή με την καθημερινή πρακτική των ίδιων. Τα παιδιά, όμως, είναι πάντοτε ευαίσθητοι αποδέκτες της πραγματικότητας, έστω και αν αυτή τεχνηέντως κρύβεται πίσω από μια καλοστημένη από τους ευφυείς γονείς παραπειστική κουρτίνα. Το τελικό αποτέλεσμα θα είναι είτε η πιστή αντιγραφή του μοντέλου των γονιών, έστω παραποιημένου επιφανειακά αλλά στην ουσία ακριβώς ίδιου, είτε η τέλεια απόρριψή του, που οδηγεί σε ακραίες συμπεριφορές, άλλοτε με θετικές συνέπειες (σπάνια) και άλλοτε με αρνητικές (συνήθως).

Το ίδιο μοντέλο ισχύει και στην ιατρική εκπαίδευση τόσο των φοιτητών, που έρχονται σε επαφή μαζί μας για μικρότερο χρονικό διάστημα αλλά σε πιο τρυφερή και ευαίσθητη ηλικία, επιδεχόμενοι επομένως επιρροής, όσο και των ειδικευόμενων, που είναι μεν ηλικιακά μεγαλύτεροι, άρα και περισσότερο προδιαμορφωμένοι, αλλά έρχονται για μεγαλύτερο και ουσιαστικότερο στάδιο σε επαφή μαζί μας, άρα η παρέμβασή μας είναι ουσιαστικότερη στη διαμόρφωση φιλοσοφίας για την άσκηση της ιατρικής.

Εκπαιδευτές, όμως, στην ιατρική είμαστε όλοι μας, τόσο οι πανεπιστημιακοί γιατροί που εμπλεκόμαστε με όλα τα στάδια εκπαίδευσης, όσο και οι γιατροί του ΕΣΥ που εκπαιδεύουν ειδικευόμενους, όσο και όλοι οι γιατροί, ιδιώτες και μη, που λειτουργούν ως πρότυπο συμπεριφοράς και συνολικής φιλοσοφίας στα πλαίσια του κοινωνικού μας ιστού.

Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι δυστυχώς και ευτυχώς λειτουργούμε ως πρότυπο στην κοινωνία μας λόγω της ιδιαιτερότητας του επαγγέλματός μας, μαζί με τους καλλιτέχνες, τους πολιτικούς και πρόσφατα τους ασχολούμενους με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Το «ευτυχώς» πάει στο ότι

η δουλειά μας είναι ακόμη επίκαιρη και μεταξύ των πλέον περιζήτητων επαγγελμάτων. Το «δυστυχώς» στο ότι είναι πάντοτε στο στόχαστρο και στην κριτική, με πολύ περιορισμένα περιθώρια άμυνας από την πλευρά μας.

Το μοντέλο του επιτυχημένου, που συστηματικά και μεθοδικά καλλιεργείται σήμερα, περιλαμβάνει το περιτύλιγμα, δηλαδή την εξωτερική εμφάνιση, την οικονομική άνεση και την περιορισμένη και επιδερμική γνώση στα θέματα, που είναι αποκλειστικά της επικαιρότητας. Αν, δηλαδή, φοράς κουστόμι Αρμάνι, οδηγείς Cayenne, γνωρίζεις σε ποια θέρετρα προσφέρουν spa, ποιο είναι το τελευταίο σουξέ της Βανδή και τι είπαν στη χθεσινή τηλεοπτική εκπομπή ο Κούγιας ή ο Θέμος, είσαι αυτό που λέμε αβίαστα ο απολύτως επιτυχημένος, το πρότυπο. Ειδικά, όμως, για μας τους γιατρούς υπάρχει και μία ακόμη προϋπόθεση για να συμπεριληφθούμε στην κατηγορία των επιτυχημένων. Απαιτείται τουλάχιστον μία εμφάνισή μας στην πρωινή εκπομπή της κας Μενεγάκη ή έστω, στη χειρότερη περίπτωση, στη μεσημεριανή της κας Στεφανίδου.

Σε μας τους γιατρούς πρέπει το περιτύλιγμα να είναι πιο περίτεχνο από τους υπόλοιπους και περιλαμβάνει τη δήλωση ότι διαβάζουμε λογοτεχνία και ακούμε κλασική μουσική, που αποδεικνύεται επαρκώς με έναν τόμο της «Αννας Καρένινα» ή της Πηνελόπης Δέλτα και έναν δίσκο με την 9^η Συμφωνία του Μπετόβεν, τοποθετημένα σε περίοπτη θέση στη βιβλιοθήκη του σαλονιού μας, έτσι όμως που να αποκρύπτεται η σκόνη που τα σκεπάζει.

Αυτά, λοιπόν, προσλαμβάνουν οι εκπαιδευόμενοι μας νέοι γιατροί, φοιτητές και ειδικευόμενοι, παρά τις ατελέσφορες προσπάθειές μας μερικές φορές να τους μεταλαμπαδεύσουμε την αγάπη προς την ιατρική και τον ασθενή, άρα στο σκέλος του λειτουργήματος της ιατρικής.

Δεν ανήκω στους μη πραγματοποιητές ρομαντικούς, που θεωρούν ότι η άσκηση της ιατρικής εί-

ναί μόνο λειτούργημα. Πιστεύω ότι το σκέλος του επαγγέλματος είναι και αναπόσπαστο και απόλυτα θεμιτό. Διαφωνώ, όμως, ριζικά με τον επιλεκτικό υπερτονισμό της μίας ή της άλλης συνιστώσας, ανάλογα με το πώς συμφέρει τον καθένα. Το κράτος, επί παραδείγματι, μόνιμα μας θυμίζει ότι ασκούμε λειτούργημα και πρέπει να εντατικοποιούμε την εργασία μας και ξεχνά το σκέλος του επαγγέλματος, όταν πρόκειται να μας πληρώσει. Εμείς πάλι τονίζουμε το σκέλος του λειτουργήματος στις κοινωνικές μας επαφές για να βάλουμε τη δουλειά μας στο ψηλότερο δυνατό βάθρο σε σχέση με τα άλλα επαγγέλματα και επιστήμες και το ξεχνούμε, όταν αντιμετωπίζουμε τον ασθενή. Το άλλοθι, βέβαια, γι' αυτή τη συμπεριφορά είναι ότι έτσι λειτουργεί η κοινωνία μας και δεν θα αποδεχθούμε να γίνουμε εμείς οι γραφικοί Δον Κιχώτες.

Μπορούμε, λοιπόν, να βρούμε την ισορροπία ανάμεσα στο λειτούργημα και στο επάγγελμα; Μπορούμε να δημιουργήσουμε νέα γενιά γιατρών με πραγματικό όραμα;

Όχι, όσο τα ιδανικά της κοινωνίας μας παραμένουν αυτά που ισχύουν σήμερα.

Όχι, όσο η παιδεία μας έχει αμιγώς τεχνοκρατική στόχευση και παραμένει απλώς εκπαίδευση.

Όχι, όσο αυξάνεται ανεξέλεγκτα ο αριθμός των γιατρών και επομένως η προσπάθειά μας να προσποριστούμε, συναγωνιζόμενοι τον διπλανό συνάδελφό μας.

Όχι, όσο χρειάζεται να φθάσει κανείς τα 35 και 40 χρόνια του για να τελειώσει την ειδικότη-

τα, αναλώνοντας τα πολυτιμότερα και παραγωγικότερα χρόνια του στην αναμονή για να ξεκινήσει την ειδικευσή του.

Όχι, όσο δεν διατίθενται τα απαιτούμενα κονδύλια για την υγεία και την παιδεία.

Όχι, όσο τα συλλογικά μας όργανα αφ' ενός δεν διεκδικούν δυναμικά τα αυτονόητα, αφ' ετέρου δεν καθοδηγούν τα μέλη τους στους υγιείς κανόνες άσκησης της ιατρικής, στηλιτεύοντας ή και κατακεραυνώνοντας, όταν χρειάζεται, τους επίορκους στα πλαίσια της κακώς εννοούμενης συναδελφικής αλληλεγγύης.

Όχι, όσο τα κριτήρια επιλογής των πανεπιστημιακών είναι αμιγώς τεchnοκρατικά ή και συντεχνιακά, χωρίς καμία πρόνοια για τη συνολική συγκρότηση και προσωπικότητα του υποψηφίου.

Όχι, όσο εμάς τους ίδιους δεν μας απασχολεί το θέμα και μας βολεύει η επισφαλής και προσωρινή ισορροπία που ισχύει σήμερα.

Όχι, όσο, ενώ αντιλαμβανόμαστε τα προβλήματα, δεν κάνουμε τίποτα για να αλλάξει η κατάσταση.

Ναι, όταν έστω και ως μονάδες μεταφέρουμε το μήνυμα στον εαυτό μας πρώτα και μετά στην οικογένειά μας, στον κοινωνικό μας περίγυρο, στον φοιτητή της ιατρικής, στον ειδικευόμενο ότι η μεγαλύτερη αμοιβή, που έχουμε ποτέ λάβει από τον ασθενή, είναι η αποτελεσματικότητα της θεραπείας που του προσφέραμε, η μεγαλύτερη χαρά, όταν το αναγνώρισε, και η καταξίωσή μας ήρθε, όταν δημιουργήσαμε έστω και έναν νέο γιατρό με όραμα.

Χείρα πεσόντι δίδου σῶσον δ' ἀπερίσπαστον ἄνδρα

Πρόσφερε βοήθεια σ' αυτόν που έχει ανάγκη
σώσε ανυπεράσπιστο άνθρωπο

Φωκυλίδης